

# SLOVENSKI NAROD

Informacija vsak dan popoldne izvzemni nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vresti do Din 2, do 100 vrst do Din 2.50, od 100 do 300 vrst do Din 3, večji inserati petit vresti do Din 4. — Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« vaja mesečno v Jugoslaviji Din 12. — za inozemstvo Din 25. — Rokopis se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNOST  
LJUBLJANA, Knežjova ulica 5. —  
Telefon: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 26-26

Predstojnici: MARIBOR, Grajski trg 5. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, tel. 26 — CELJE, celjsko upravljanje: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; poludnevna uprava: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENSKI GRADEC, Slovenski trg 5. — Poštna br. 10351, v Ljubljani št. 10.351.

## Novi boji severno od Steinkjera

**Angleži izkrcavajo južno od Trondhjemra nove čete — Norvežani zaustavljajo nemško prodiranje v Oesterdalu — Zaveznički obvladujejo položaj na proggi od Dombasa do Störena**

London, 30. apr. s. (Reuter) Najnovejše uradno poročilo o bojih na Norveškem pravi, da so severno od Steinkjera v teklu novi boji. Sovražnik je imel nekaj izgub. Sovražni letalstvo je izvedlo več napadov na zavezniške postojanke. Med vojaki je bilo le malo žrtev in morala v zavezniški vojski je dobra.

Casopisno poročila pravijo, da je nemško prodiranje po Gudbrandsdalu dokončno ustavljeno. Angleži izkrcavajo na eni ali dveh novih točkah južno od Trondhjemra nove čete in vse te takoj odhajajo na odsek pri Dombasu, da olajšajo zavezniške postojanke. V Oesterdalu je nemško prodiranje prav tako ustavljeno. Tu zastavlja napredovanje nemški vojski norveške čete, ki so se močno utrdile na svojih položajih.

London, 30. aprila, s. (Reuter) Letalsko ministvrstvo je dali objavilo, da so angleški bombarški preteklo noč napadli nemško letališče Fornebū pri Oslo in povzročili z bombami dokaj škodo. To je bil tretji napad angleških letal na Fornebū.

London, 30. aprila, AA. (Havas) Norveške čete ovirajo napredovanje sovražnih čet v gorski ozini južno od Trondhjemra. Zaveznički obvladujejo položaj na železniški progi od Dombasa do Störena. Tudi drugo mesto predstavlja pomemben zavezniški vozel ter se smatra, da namenjuje nemške čete, ki prihajajo iz Tynseta in Alodala prodriati proti omenjeni gorski dolini. Angleški radio poroča, da so nemški bombarški leteli v nedeljo zelo nizko, ter napadli cerkev v Alešandru dasi in cerkev zeleni križ.

### Angleške letalske operacije

London, 30. aprila, AA. Vodja obalskih patrolnih eskadril, ki jih sestavljajo velika vadna letala, ki so se udeležila operacij skandinavskih vodah od začetka izkrcavanja zavezniških čet na Norveškem, je dejal, da je sedaj mogoče govoriti samo o plovbi angleških in francoskih ladij v norveških vodah. Tudi nemške podmornice so zelo redko vidijo ter doslej niso napadle nobenega konvoja, ki ga se ščita letala. Doslej je bilo izvršeno okoli 12 poletov nad Stavangerjem in Bergenom, pri čemer so angleška letala streljala s strojnicanami in metala zaščitne bombe. Na kraju je dejal, da so letala vrste Sunderland izkrcala ob obalah gotovih norveških fjordov male skupine strokovnjakov, ki bodo pripravili pomorska in letalska oporišča.

### Potopljene nemške podmornice

London, 30. aprila, AA. (Havas) Uradni krog potrjuje, da je angleško pomorsko letalo vrste Sunderland, potopilo v nekem fjordu neko nemško podmornico.

### Bombardiranje mest

Helsinki, 30. aprila, AA. (Havas) Norveška časopisna agencija dala je predlagalo, da bodo predrželi norveškega vrhovnega povejinstva. Nemška letala so letela nad Moldom in bombardirala srediste mesta. Materialna škoda je velika. Ne ve se ali so bile tudi človeške žrtve. Eno nemško letalo je strmoljivo v plamenu. Dva člana posadke sta bila ubita, ostali pa ujeti. Pri Alesundu je moralce več nemških letal prisilno pristati. Dve angleški letali sta isto tako začeli goret in sta strmoljivali. Na morju se je vodila borba med norveškimi ladjami ter nemškimi ladjami in letali. Na eni od norveških ladij se je pojaval požar.

### Angleški listi o položaju

London, 30. apr. s. (Reuter) V svojem poročilu položaju na Norveškem pravi danes »Daily Telegraph«, da niti iz nemških najnovejših poročil ni mogoče razbrati nobene take akcije na Norveškem, ki bi jo lahko Nemci označili kot napredovanje. Zavezničke in nemške čete se pred Trondhjemom pripravljajo za večjo bitko, ki pa najbrže ne bo hitro odločena. Nemški naravniki za hitro osvojitev Norveške so izjavili. Za doslej je izgubila nemška vojska več tisoč mož zelo mnogo municie in vojnega materiala. To je tem važnejše, ker gredo vse te izgube za kampanjo na Norveškem, ki nikakor ne bo predstavljala odločilnega momenta v splošni vojni.

»Times« naglašajo, da se bo vojna na Norveškem vsekakor zavlekla ter da bo močno prizadel tudi zavezniške vojne zaloge. List daje naslednjo analizo položaja na Norveškem: Nemčija je takoj spopetila v Italijanskih narodov dobro priateljstvo, ki temelji na medsebojnem spoštovanju. Toda danes je čas vojne in skor vsak narod gleda na svoje sosedje z neupanjem. Noben narod pa ni v bolj ugodnem položaju nego Italijanski, ki lahko razume položaj Norveške in Danske, kakor tudi položaj vseh drugih držav, ki so v strahu pred napadom. Avstralski narod je z Angleži skupno v vojni ter je odločen, da nastopi proti vsakemu napadu. Menzies je izrazil prepričanje, da tako važno borbo spremlja Italijanski narod s svojimi simpatijami.

dejstvo, da je bilo zavezniško letalstvo na Norveškem manj številno nego nemško. Nemci so namreč takoj spopetila zasedli vsa boljša letališča na Norveškem, poleg tega pa so jim bila na razpolago tudi letališča na Danskem in se so bliže svojim svojim oporiščem v Nemčiji nego zavezniški v Angliji. Nalož, da prepreči nemški vojski zvez z Nemčijo, je vršila doslej v glavnem vojna mornarica. Po uradnih podatkih je bilo od 8. aprila dalje potopljeno okoli 40 nemških ladij, ki so vozile vojaštvu in vojni material na Norveško.

### Italijanski glas o zavezniških operacijah

Rim, 30. aprila, AA. (Stefani). Diplomatiski urednik agencije Stefani pravi, da so demokracije, ko je Nemčija s svojo bliskovito akcijo na Norveškem prehitela Francoze in Anglež, začela širiti po vsem svetu trditve, da so nemške vodilne osebnosti napravile veliko strateško napako. Angleški tisti priznajo sedaj pred novo stvarnostjo, da je treba ponovno proučiti vso vojno strategijo zaveznikov na Norveškem in to posebno v zvezi z nepričakovanimi in hitrimi pokreti čete, ki korakajo na Osli proti Trondhjemu.

Francoški listi pišejo, da je treba upoštavati dejstvo, da so Nemci s svojim bliskovitim udarcem, ki je bil dobro pripravljen, zasedli vse važnejše luke in vse kraje, ki bi lahko služili za oporišče letalstvu, medtem ko morajo zaveznički izkrcavati čete in material v lukah, ki nimajo potrebnih priprav.

V zvezi s temi dogodki, je bil tudi nenašoma sklican vrhovni zavezniški vojni svet. Diplomatiski urednik se sprašuje, kaj je svet na svoji seji sklenil. Brez dvoma je angleško francoški ekspedicijski zbor, ki je v stalni nevarnosti zaradi začrtanih napadov, pred velikimi težavami. Ali se bodo izkrcali južni odseki, ali pa bodo poskušali braniti vsa zasedena mesta. Prestiž Anglije je v celoti na kokci, pravi diplomatski urednik agencije Stefani in dodaja, da politični krogovi v Londonu z velikim zanimanjem prizakujejo vladine izjave.

## Sovjetski odgovor Angliji

**Sovjeti so le deloma sprejeli angleške predloge za obnovitev trgovinskih pogajanj**

London, 30. aprila, s. (Reuter) Sovjetski veleposlanik Maiski je posetil včeraj zunanjega ministra Halifaxa in mu izročil odgovor sovjetske vlade na vprašanja z sovjetskim predlogom za obnovitev trgovinskih pogajanj.

Ceprov uradno poročilo o vsebini odgovora ne je izdano, izjavljajo na odločilnih angleških mestih, da je sovjetska vladavina angleške pobude deloma odklonila deloma s porejala.

### Moskva za ohranitev švedske neutralnosti

Stockholm, 30. aprila z List »Aftenbladet« poroča, da je bil te dni v Moskvi pod predsedstvom Stalina važen posvet, na katerem so razpravljali o razvoju dogodkov v Skandinaviji. Pri tej priliki je bilo ugotovljeno, da je sovjetska Rusija izredno zainteresirana na ohranitvi neutralnosti Švedske.

Zaradi tega je sovjetski poslanik v Berlinu po izrecnem nalogu Stalina opozoril nemško vladlo, da sovjetska Rusija ne bi mogla dopustiti, da bi se kakorkoli kršila neutralnost Švedske. O tem stališču sovjetske Rusije sta bili obveščeni tudi francoska in angleška vladavina.

### Menzies o vlogi Italije

Sidney, 30. aprila, s. (Reuter) Avstralske radijske postaje so včeraj otvorile oddajo svojih rednih poročil v italijanščini. Ob tej priliki je imel v italijanski oddaji poročalni ministri predsednik Menzies. Dejal je, da obstaja med angleško-prijateljstvom, ki temelji na medsebojnem spoštovanju. Toda danes je čas vojne in skor vsak narod gleda na svoje sosedje z neupanjem. Noben narod pa ni v bolj ugodnem položaju nego Italijanski, ki lahko razume položaj Norveške in Danske, kakor tudi položaj vseh drugih držav, ki so v strahu pred napadom. Avstralski narod je z Angleži skupno v vojni ter je odločen, da nastopi proti vsakemu napadu. Menzies je izrazil prepričanje, da tako važno borbo spremlja Italijanski narod s svojimi simpatijami.

### Položaj v Oslo

Stockholm, 30. aprila, s. (Reuter) Po počilih iz Oslo so sporocile nemške upravne oblasti na Norveškem, da je v Oslo položaj glede prehrane prebivalstva zelo resen. Po uradni nemški izjavi bo treba poklati eno četrtnino živine na Norveškem, da se priredi krma.

Z Götēborga tudi javljajo, da so moralni v Oslo vsi civilni bolniki zapustiti bolnice, da napravijo prostor za nemške ranjence. Vsako noč prihaja v Oslo dolge kolone avtomobilov Rdečega križa z nemškimi ranenci in bojišči.

### Na Norveškem in Indijskih čet

London, 30. aprila, s. (Reuter) Uradno demantirajo kot popularna netočna vesti nemškega radia, če da so v angleški ekspedicijski vojski na Norveškem tudi indijski vojaki. V resnični indijski vojski doslej niso bili postani na Norveško, niti obstoji namer, da bi bili postani.

Washington, 30. aprila, AA. (Havas) Zunanji minister Cordell Hull je izjavil predstavniku tiska, da je imel minuli teden vits, da bo mehiški odgovor na ameriško noto, v kateri se predlaga arbitraža glede vprašanja petroleja, v kratek prispev. Upa, da se bo to njegovo pričakovanje uresničilo ter da bo prispev ta odgovor še v prvih polovici tega tedna.

Na vprašanje, ki je bilo Hullu zastavljeno v zvezi z izjavo predsednika norveškega parlamenta Hambra v norveškem parlamentu, da je neka nemška prevozna ladja plula pod ameriško zastavo, je Hull dejal,

### Hulova izjava

Washington, 30. aprila, AA. (Havas) Zunanji minister Cordell Hull je izjavil predstavniku tiska, da je imel minuli teden vits, da bo mehiški odgovor na ameriško noto, v kateri se predlaga arbitraža glede vprašanja petroleja, v kratek prispev. Upa, da se bo to njegovo pričakovanie uresničilo ter da bo prispev ta odgovor še v prvih polovici tega tedna.

Na vprašanje, ki je bilo Hullu zastavljeno v zvezi z izjavo predsednika norveškega parlamenta Hambra v norveškem parlamentu, da je neka nemška prevozna ladja plula pod ameriško zastavo, je Hull dejal,

da mu ta Hambra izjava ni znana in da ne more o tem vprašanju nicenski diplomatični predstavniki na Norveškem.

Washington, 30. aprila, AA. (Havas) Predsednik kanadske vlade Mackenzie King je imel poluren sestanek z ameriškim zunanjim ministrom Cordellom Hullom in njegovim domočrnikom Sumnerjem Wellesom. Po sestanku je odklonil Mackenzie King vsako izjavo o vsebini razgovora.

Zaradi 1. maja in praznika 2. maja bo prihodnji »Slovenski Narod« izšel šele v petek 3. maja

**„Nočemo vojne, toda ako bi se kdaj hotel polasti naše zemlje, se bomo branili kot lev.“**

Dr. J. Krnjević (v Dubrovniku)

### Iz notranje politike

#### Državna vprašanja važnejša od krajevnih

Danes imamo vsi najnovejše delo — piše zagrebški »Obzor« — nego je razpravljanje o tem, čigava je kaka vas ali sreč. Poljaki in Cehi so tekmovali in se trgali okoli Tješina, danes pa je Tješin nemški.

Priznavamo, da so državna vprašanja važnejša od krajevnih. Gotovo bi bilo bolje, da je vsa država urejena federalistično, da vlašča popolno zaupanje in popolna slova in da ne more o tem vprašanju nicenski diplomatiki predstavniki na Norveškem.

Washington, 30. aprila, AA. (Havas)

Prezident Mackenzie King je imel poluren sestanek z ameriškim zunanjim ministrom Cordellom Hullom in njegovim domočrnikom Sumnerjem Wellesom. Po sestanku je odklonil Mackenzie King vsako izjavo o vsebini razgovora.

Washington, 30. aprila, AA. (Havas)

Prezident Mackenzie King je imel poluren sestanek z ameriškim zunanjim ministrom Cordellom Hullom in njegovim domočrnikom Sumnerjem Wellesom. Po sestanku je odklonil Mackenzie King vsako izjavo o vsebini razgovora.

Washington, 30. aprila, AA. (Havas)

Prezident Mackenzie King je imel poluren sestanek z ameriškim zunanjim ministrom Cordellom Hullom in njegovim domočrnikom Sumnerjem Wellesom. Po sestanku je odklonil Mackenzie King vsako izjavo o vsebini razgovora.

Washington, 30. aprila, AA. (Havas)

Prezident Mackenzie King je imel poluren sestanek z ameriškim zunanjim ministrom Cordellom Hullom in njegovim domočrnikom Sumnerjem Wellesom. Po sestanku je odklonil Mackenzie King vsako izjavo o vsebini razgovora.

Washington, 30. aprila, AA. (Havas)

Prezident Mackenzie King je imel poluren sestanek z ameriškim zunanjim ministrom Cordellom Hullom in njegovim domočrnikom Sumnerjem Wellesom. Po sestanku je odklonil Mackenzie King vsako izjavo o vsebini razgovora.

Washington, 30. aprila, AA. (Havas)

Prezident Mackenzie King je imel poluren sestanek z ameriškim zunanjim ministrom Cordellom Hullom in njegovim domočrnikom Sumnerjem Wellesom. Po sestanku je odklonil Mackenzie King vsako izjavo o vsebini razgovora.

Washington, 30. aprila, AA. (Havas)

# Bolgarija in vojna

Vedno večje razumevanje za skupnost vsega Balkana

Sofija, konec aprila  
Kdor je vse do poslednjega časa govoril s povprečnim Bolgarom ali z onim na odgovornem mestu, je imel vtiš, da je Bolgarija ena izmed tistih redkih držav v Evropi, ki se čutijo najbolj v zatišju, izven nevarnosti. Listi so tu in tam opozarjali z vznemirjenjem samo na »skrivnostne namenke zavezniške armade na Bliznjem vzhodu, pri čemer so se spuščali v najzajednejšo kombinacijo razmotrovajoč obenem reakcije, ki bi jih nastop te armade sprožil. Zdelo se je kakor da viđo Bolgari edino nevarnost samo od te strani. Tudi bolgarsko življenje se na zunaj ni v tolkni meri spremeno do bi mogel človek, ki prehiva tu misli na kako vojno v Evropi. To seveda ne pomeni, da Bolgari novega položaja v Evropi ne upoštevajo. Nasprotoj! Toda njihovi poudarki odločne volje da ohranijo nevtralnost in mir v tem delu Evrope, so se mešali z opozorili na zasledovanje posebnih interesov, tako da je njihovo začrjanje imelo značaj »čakanja za nastop, ko bi to zahtevali narodni interes«.

Novejsi razvoj, zlasti dogodki na evropskem severu in odmre teh dogodkov pri vseh evropskih nevtralnih brez razlike, niso seveda ostali brez vpliva tudi na bolgarsko razpoloženje. Zabeležili smo že nekaj značilnih časopisnih komentarjev, ki so izvenili kot opozorila, nači se tudi bolgarski narod temeljito pripravi na vse preizkušnje, ki bi ga mogle doleteti. Osnovna misel teh svaril se je vedno bolj približevala splošnemu občutku nevtralnih držav, ki se ne strašijo pogledati resnici v obraz, da se ob času pripravijo na vse nevarnosti. Občutek varnosti v zatišju, »v drugi, tretji liniji za neposredni nevarnosti«, kakor so pisali listi doslej, se je umaknil neposredni zaskrbljenost. Obenem je vedno bolj silila v ospredje, najprej samo v zasebnih razgovorih, potem pa tudi v listih, zavest povezanosti interesov in usode z vsemi ostalimi državami na Balkanu.

Naj za primer navedem nekaj misli, ki jih je v »Dnesu« napisal Pejev-Plačkov. Razmišljajo o posebnem položaju Turčije. Bolgarsko-turški odnosaji niso slabí, toda Bolgare je v zadnjem času večkrat motila okolnost, da so se Turki zelo močno angažirali z zapadnima velesilama. V tej zvezi so bili zaskrbljeni tudi zaradi Weygandove armade. Pejev-Plačkov pa kaže v svojem članku največje razumevanje za »izredno važen in izjemno položaj Turčije«. Tako piše med drugim, da »nemore biti nobenega dvoma, da »hōcejo Turki ostati izven vojne in da misljijo izključno le na svojo neodvisnost. Toda zemljepisni položaj Turčije je tak, da bi mogla biti izpostavljena resnim nevarnostim, ako bi se vojna prenesla na jugovzhodno področje.«

Turška čuva hvaležnosti do Rusije se po piščevem mnenju niso spremeni, saj je znan pridržek, ki so si ga glede Rusije Turk izgovorili v trojtem sporazumu z

Anglio in Francijo. Prav zato pa je avtor mnena, da »armada, ki so jo zapadni zaveznički postavili na noge v neposredni bližini Turčije, ne predstavlja nobene grožnje za mir na Bliznjem vzhodu. Ona je, pravi Pejev-Plačkov, samo potrebna straža. Weygandove besede, po katerih se on smatra samo za »gasilca, so resnične, pa zato »ne moremo verjeti, da bi ta armada imela na vidiku kak aktiven smotrek, temveč je tu »samo zato, da varuje zavezničke pred morebitnimi presenečenji, kajti ona je v neposredni bližini poti, ki vodijo k njihovim posestvom. To so dosegri prve pomirjevalne bolgarske besede o zavezniški armadi na Bliznjem vzhodu.«

O turških mislih avtor, da ne morejo imeti nikake želje po razsirjanju svojih meja. Zato je izključeno, da bi se vrnil na slepo k ogromu avantu. Njihov kočljivi položaj izhaja od tod, da morajo braniti Dardanele, ki tvorijo kljuc do Bliznjega vzhoda. Naloga zavezniške vojske pa ne more biti druga, kakor da brani skupine interese na tem področju. To seveda je mogoče tudi brez vdora skozi Dardanele, »kajti ni nobene nevarnosti, da bi Rusija nastopila v njihovi bližini in na Skodo za vežniški interesov.«

Turčija je zares v središču celotnega obrambnega sistema na tem področju. Njen pomen je še tem večji, ker je obenem balkanska država in »zato ne more biti vseeno, kakšna je usoda balkanskih držav«. Te so, kakor znano, izkreno miroljubne in zelo ohraniti svojo nevtralnost, tako da ni nevarnosti, da bi bila Turčija zapletena v vojno. Vendar je jasno, da bi vstop Turčije v vojno ne more pustiti ostale balkanske države indirentne. Ogonimi večini Bolgarov se zdi danes male verjetno, da bi moglo priti do konflikta na tem področju zaradi nasprotni med Rusijo in zaveznički. Zato isčejo morebitne nevarnosti za balkanski mir drugod.

Tudi v pogledu gospodarske konkurenčne med čema vojnima taboroma, v kolikor prihaja do izraza zlasti na balkanskem področju, je bilo mogoče v zadnjem času čitati zelo stvarne komentarje v bolgarskem tisku. Pozornost je vzbudila zlasti temeljita strokovna analiza angleške gospodarske akcije na Falkanu, ki je objavila gospodarska revija »Bolgarsko stopenstvo«. Članek navaja nekaj temeljnih zahtev, ki bi jih moral Anglija upoštevati, ako hoče razviti trgovino z Balkanom, toda v načelu pozdravlja angleško pot u dobro »kot ugodno priliko za balkanske naroda, da razvijejo svoja gospodarstva in si odpro nova tržišča, obenem pa zadostiti svojim potrebam po surovinah, da se severni za sedaj še ni mogoče presoditi, do kolikor mere bi se moglo to gospodarsko sodelovanje Balkana z zaledjem razviti z uporabo lojalnega izvajanja poprejšnjih recipročnih obveznosti na tem področju z drugimi državami. R. P. E.

Turška čuva hvaležnosti do Rusije se po piščevem mnenju niso spremeni, saj je znan pridržek, ki so si ga glede Rusije Turk izgovorili v trojtem sporazumu z

## Norveški zunanj minister Koht o Ribbentropovih izjavah

Nikoli ne bo mogel nihče trditi, da bi bila Norveška kršila svojo neutralnost

Norveška meja, 30. aprila, i. (Norsk. T. B.) Norveški zunanj minister Koht je postal zastopnikom tujega tiska izjavil, v kateri ostro zavrača trditve, ki jih je 27. t. m. iznesel nemški zunanj minister von Ribbentrop, da je norveška vlada v naprej vedela o nameri Anglike, da bo polovila mine v norveških teritorialnih vodah in da se je to izvršilo s pristankom norveške vlade. Položitev min, je izjavil Koht, je prišla za Norveško popolnoma nepričakovano. Cim je vlada za to zvedela, je takoj protestiral in Nemčija krivito jemlje položitev min kot pretvezo za svojo akcijo proti Norveški. Tudi angleški parlament je bil nemudom obvesen, da je norveška vlada protestiral zaradi položitev angleških min v svojih vodah. Norveška vlada je tedaj tudi naročila norveški mornaricai, naj ona sama pobere mine iz angleških minskih polj, aka ne bi tega Angleška sama storila na norveški protest.

Nemške trditve glede sporazumnosti norveške vlade z akcijo zaveznikov so očitno šele naknadno sestavili agenti, ki naj bi opravili nemški pohod proti Norveški.

## Finančna pooblastila predsedniku USA

Washington, 30. aprila, AA. (Havas) Se je izglasoval in postal predstavniki domu predlog zakona, ki pooblašča predsednika Zedinjenih držav, da uredi ali prepove v primeru potrebe, in to posebno v vojnih časih, gotove transakcije na demarnih tržiščih. Ta zakon je senat sprejet z ozirom na potrebo, ki se je pokazala v zvezi s sklepom predsednika Roosevelta o prilici zasedbe Danske in Norveške, ko je Roosevelt prepovedal razpolaganje z imovino vlad in državljani teh držav v Zedinjenih državah.

Finančni minister Morgenthau je izjavil predstavniku tiska, da je senat odobril zakonski predlog, ki daje predsedniku Zedinjenih držav omenjeno pooblastila.

## Podpis razmejitevne pogodbe s Finsko

Moskva, 30. apr. s. (Ass. Press.) Zunanji minister Molotov in finski poslanik dr. Paasikivi sta podpisala včeraj protokol o razmejitevni med sovjetsko Rusijo in Finsko v smislu finsko sovjetske mirovne pogodbe.

## Nove italijanske proge za Ameriko

Trst, 30. aprila, AA. (Stefani). Včeraj sta v razdobju dveh ur krenila dva čezoceanska parnika iz tržaške luke ter sta s tem odprte nove progi v smeri proti severni, južni in srednji Ameriki. Ob 11. je odpula motorna ladja Vulcana v Južno Ameriko, popoldne pa je odpula Roma v New York.

## Slovaška krščanska stranka na Madžarskem

Budimpešta, 30. aprila, AA. Izve se, da je bila v Budimpešti ustanovljena nova

Danes je povsem jasno, da je Nemčija vklala svoje cete za pohod na Norveško mnogo prej, predno že Anglia položila minsko polja. Proti trditvam, da je Norveška prva kršila svojo lastno nevtralnost, je Koht zlasti naglasil, da se je Norveška ravno zaradi tega, da ne bi kakorkoli postal dvojmiliva njena absolutna nevtralnost, svoječasno odločila, da ne dovoli prehoda angleškim in francoskim četam, ki naj bi bile poslane na pomoc Finski. To stališče, ki ga je tedanje norveška vlada zavzela, pač najbolje dokazuje, s kakšno doslednostjo je norveška vlada upoštevala svoje pravice in dolžnosti kot nevtralna država. Nikoli nihče ne bo mogel trditi, da bi bila Norveška kdajkoli prestopila meje svojih dolžnosti kot nevtralna sila. Nasprotovo je res, da je Norveška svoje dolžnosti tako strogo izpolnjevala, da je bilo to slednji celo v Škodo eni njenih sed. Dejstvo je, da nihče ne more mirne vesti trditi, da bi bila Norveška kdaj izvršila kako dejanje, ki bi ga mogla kaka tuja sila izkoristiti kot upravičen povod za svojo intervencijo.

## Letalski promet Novi Zeland – Avstralija

Sidney, 30. apr. s. (Reuter). Danes je bil vzpostavljen redni potniški letalski promet med Novim Zelandom in Avstralijo. Prvo letalo je zapustilo Oakland z 9 potniki. Letalo vozi tudi 16.000 pismen za Anglijo.

## Razpad reksistične stranke v Belgiji

Bruselj, 30. aprila, br. V belgijski rastični stranki je nastal veliki spor, ki je dovedel do razkola. Od 13 reksističnih poslancev jih je včeraj 13 izstopilo iz stranke.

Bruselj, 30. aprila, s. (Reuter). Belgijška policija je izvršila včeraj preiskavo pri 5 Nemcih v Eupenu ob nemški meji. Zaplenjenega je bilo nekaj propagandnega materiala.

## Brezmesni dan v Belgiji

Bruselj, 30. aprila, AA. (Havas) Včeraj je bil prvi brezmesni dan v Belgiji. Po nedeljek bo edini dan, ko se v Belgiji ne bo smelo jesti meso.

## Požar v irski ladjevljalcici

Dublin, 30. apr. s. (Reuter). V tukajnji ladjevljalcici je nastal smoki velik požar. Skoda je precejšnja.

## Borzna poročila

Curij, 30. aprila, Beograd 10.—, Pariz 8.915, London 15.74, New York 446.—, Bruselj 75.30, Milan 22.45, Amsterdam 236.85, Berlin 178.62, Stockholm 106.—, Sofia 5.50, Bukarešta 2.37.

## Beležnica

KOLEDAK  
Danes: Torek, 30. aprila: Katarina  
Jutri: Šreda, 1. maja: Filip in Jakob  
Pojavljajnjem: Četrtek, 2. maja: Vnebohod.

## DANAS NJE PRIREDITVE

Kino Matica: Severna brigada  
Kino Sloga: Anton Poslednji

Kino Union: Robespierrov padec

## PRIREDITVE 1. MAJA

Kino Matica: Satanov raj

Kino Sloga: Samo enkrat si mlad

Kino Union: Upornik Ernest

Sentjakobsko gledališče »Pekovska« ob 20.15 Mestni dom

## PRIREDITVE NA VNEBOHOD

Kinematografi isti spored

Tombola Kedetega križa ob 15. na Kon-

gresnem trgu

Sentjakobsko gledališče »Pekovska« ob 20.15 Mestni dom

## DESURNE LEKARNE

Torek: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 41, Trn-

kocssi, ded., Mestni trg 4 in Ustar, Šelen-

burgova ulica 7

Sreda: Mr. Bakarčić, SV. Jakoba, trg 9,

Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer,

Sv. Petra cesta 78

Četrtek: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Ku-

ralt, Gospodovska cesta 4, Bohinj ded.,

Rimška cesta 31

Mestno dežurno zdrav. službo po oprav-

ljaj od srede do 8. zvečer do petka do 8.

zjutraj mestni zdravnik dr. Gvido Deb-

ak, Tyrševa cesta 62, telefon st. 27-29.

## Naše gledališče

### DRAMA

Začetek ob 20. uri

Torek, 30. aprila: zaprt

Sreda, 1. maja: Hamlet. Red C. Gostovanje

Zvonimirja Rogoza.

Četrtek, 2. maja: Hamlet. Red Cetrtek. Go-

stovanje Zvonimirja Rogoza

Petak, 3. maja: Danes bomo tiči. Premie-

ra. Premierski abonma. Gostovanje Zvo-

nimirja Rogoza

Sobota, 4. maja: Hamlet. Izven. Gostova-

nje Zvonimirja Rogoza

Dopravstveno stanje gosta Zvonimirja

Rogoza, člana Narodnega divadla v Pragi

se je že toliko izboljšalo, da bo lahko jutri

v sredo 1. maja zopet nastopi. Abonente

reda Cetrtek proximo, naj upoštevajo krat-

ko odmerjen čas, ki je dan g. Zvonimirju

Rogoza za gostovanja v Ljubljani in za-



# DNEVNE VESTI

**— Novi predpisi o poslovnih knjižicah.** Znano je, da mora imeti od 1. januarja letos vsak nad 14 let star državljani, ki je zaposlen ali želi dobiti službo, poslovno knjižico, predpisano z uredbo o poslovnih knjižicah. Brez te knjižice ne sme biti sprejet v delo noben delavec in ne more dobiti tudi voznih olajšav na državnih železnicah in ladjach, ne podpore pri javnih torzah dela in niti ne dajevati pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. Ker pa zaradi tehnični ovir nekatere delavci še vedno nimajo poslovnih knjižic, je ministrstvo za socialno politiko opozorilo po banvinah vsa obrtna, trgovska združenja in druge ustanove, naj na najprišernišji način opozore vse delavce, da si preskrbe knjižice čimprej. Okrožni uradi bodo zahtevali v primerih, ko ne bodo mogli ugotoviti s polno zanesljivostjo istovetnost delavca, da se jim izkazuje s poslovno knjižico, četudi bodo delavci imeli druga potrdila. OÜZD bo do 30. junija zahteval v teh primerih poslovno knjižico, potlej pa brez izjeme v vseh primerih, da bodo tako preprečene zlorabe socialnega zavarovanja. Določena uredba o poslovnih knjižicah so obvezna za delodajalce, delavcev in Okrožni urad.

**— Posiljke za Begunje.** Pošta Begunje pri Lesčah javlja, da prejema pogosto posiljke za naslovne v Begunjah pri Cerknici, od te pošte pa posiljke za naslovne v njem okolišu. Tem napravnim usmeritvam so krivi pošiljalji, ker pišejo na posiljkah samo Begunje brez natančnejše označbe. Občinstvo se opozarja, naj piše točne naslove.

**— Trgovska pogajanja.** S pristojnih mest poročajo, da se bodo v prvi polovici maja začela trgovska pogajanja med Jugoslavijo in Slovaško. Približno ob istem času bodo tudi pogajanja v Nemčiji v okviru rednega sestanka jugoslovensko-nemškega gospodarskega odbora. Zunanja trgovina med Slovaško in Jugoslavijo je bila doslej zelo skromna in prisli so do prepricanja v obeh državah, da bi se proumet lanka znatno povečal. Za izvoz iz Slovaške v Jugoslavijo pridev predvsem v postopek industrijsko-kovinsko blago, dalje kable, papir, steklo in nekatere izdelki vojne industrije. Jugoslavija pa lahko izvaja v Slovaško živilno, predvsem prašiče, masti, tobak, ružnine, vino in ekstrakte za usnjare.

**— Nova naročila v brodski tovarni vagonov.** Brodska tovarna vagonov je imela prejšnje čase malo dela in bila je nevarnost, da bo morala odpustiti večje število delavstva, sedaj pa je dobila od države večje naročila, tako da bo imela dela za dajte časa. Med drugim bo izdelala 15 lokomotiv za normale železnice, 20 potniških vagonov za ozkotirne železnice in 30 cistern. Druga večja naročila so prevezle tovarne Prometne banke v Beogradu in tovarna v Jasenicah.

**— 11.000.000 din za regulacijo Save.** Vrašanje regulacije Save je aktualno že doleta desetletje in so v ta namen tudi že porabili doslej mnogo denarja. Najbolj potrebna je regulacija Save v zgornjem delu, kjer je voda najbolj derota in kjer najbolj trga bregova. Izdelan in odobren je definitiven načrt za sistematsko regulacijo Save od Jesenice do Žitnjaka na Hrvatskem. Regulacijska dela, ki jih financira država in banovina Hrvatska, dobro napredujejo. Banovina Hrvatska si je nabavila tudi iz Nemčije velik bager za izkopavanje. Za regulacijo Save je odobreno na področju banovine Hrvatske 11,5 milijona din. Za sistematsko regulacijo Save od Jesenice do Žitnjaka bi potrebovali v prvi fazi dela 37.000.000 din. Za vse dela bo potrebljalo okrog 100.000.000, zaradi spremenjenih razmer od lanske jeseni pa je ta kredit znatno skrajšen. Kljub temu bodo delo nadaljevali, čeprav v nekoliko zmanjšanem obsegu.

**— Ljubljana—Blok—Prezid—Parg Čabar—Gerovo—Sušak redna avtobusna zveza.** Odhod iz Ljubljane postajališče gl. kolodvor ob 5.35, Krekov trg 5.40, prihod na Sušak ob 11.35. Odhod s Sušaka ob 13.—, prihod v Ljubljano ob 18.50. Avtopodjetje Pečnikar, telefon 49-28.

**— Kreditna zadruga zasebnih nameščencov.** Pod okriljem Zveze društva privatnih nameščencev je bila že pred dobrim letom ustanovljena Kreditna zadruga zasebnih nameščencev, ki ima svoje poslovne prostore v Ljubljani, palača Delavske zbornice, drugi vhod iz Copove ulice. Kreditna zadruga sprejema hranilne vloge na vezan racun po 4 odstotke, na nevezan racun pa po 3 in pol odstotka. Kreditna zadruga podljuje kratkoročna posojila nameščencem in drugim interesentom proti zadostnemu jamstvu po ugodni obrestni meri 6 odstotkov 25%.

**— Veliko letno gledališče v Zagrebu.** V Zagrebu bodo zgradiли veliko letno gledališče na račun sredstev, ki so bila zbrana za zimsko pomočno akcijo. Letno gledališče bo zelo veliko, da bo na njem prostora za okrog 11.000 gledalcev. Zgrajeno bo v Maksimiru po načrtu arhitekta Freudnerha.

**— Strašni roparski umori.** V okolici Travnik v Bosni je prišlo do strašnega zločina, kakršnih je malo v naši kriminalni kroniki. Roparji so napadli 80letno starico Maro Svitlico in njena vnuka, tri in štiri leta starega. Zvečer, preden so legli, so razbojniki vdrli v hišo, napadli starico in jo v borbi zadavili. Nato so umorili še obo otroka ter v sobi vse pretaknili, da bi našli denar. Razkopalni so tudi tla, ker so mislili, da ima starca zakopan denar. Končno so našli v skrinji 1000 din. Oblastna upajajo, da se jim bo posrečilo izslediti razbojnike, ker so pustili na pohištvo prstne odte.

**— Razne nesreče.** Šofer Evgen Andrejka, uslužben pr tiski Zalokar na Glini, je tako nesrečno padel, da si je zlomil desno nogo. Svetnega posestnikovega sina Franca Rozmana je krava sunila z rogom v desno oko in mu ga občutno poškodovala. Zeležničarjevega sina Milana Brenka iz Mosta je snoti podrla na Zaloski cesti neznan kolesar. Otrok je dobil pri padcu poškodbe na nogah ter po životu. V Gajevi ulici se je snoti s kolesom zatelela v neki avto štivila Mimi Zupanc in se poškodovala po životu ter na glavi. V bolnico so prepeljali tudi 66letnega posestnika France Gamsa iz Kamnika, ki ga je podrl neznan kolesar, zaradi česar se je poškodoval po životu.

**— Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo pretežno obladočeno, nespremenljivo vreme. Včeraj je deževalo v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu, Rabu in Dubrovniku. Najvišja temperatura je bila v Beogradu in Sarajevo 20, v Splitu in Dubrovniku 18, v Ljubljani, Zagrebu in Rabu 17. Davi je kazal barometer v Ljubljani 760, temperatura je znašala 11.6.

**— Zagrebčica radioposteja v Zagrebu dobita nova lastnika.** Do konca tega meseca so bili izplačani dosedjanji lastni zagrebške radijske postaje. Postajo prevzela banvska uprava banovine Hrvatske za 1.900.000 din. Upravo radijske postaje prevzemata posebni zasčasni odbor zastopnik poste, tehnične fakultete i Gospodarske slike. Namesto reorganizirati delovanje postaje in postajo pojava.

**— V Zagrebu so odkrili tovarno za poniranje vin.** Vinarski nadzornik banske uprave banovine Hrvatske je odkril na Medveščaku veletrgovino z vinom za izvoz in domačo porabo, podjetje, ki je ponarjalo ogromne količine vina. Slabše vrste vina je bivalo v nivalu v buteljki z zvočnimi etiketami. Da ni mogel nihče dvomiti, da so vina prista, čim je buteljko odpril, so za buteljko uporabljali v vinških esencah namočene zamaške. Ker je tovarna obravnavala v velikem obsegu je bilo zelo mnogo žrtev. Obetajo se senzacionalna odkritja.

## Iz Ljubljane

**— Smrt narodno zavedne žene.** Včeraj je umrla v Ljubljani upokojena učiteljica gospodinica Kristina Demšar v visoki starosti 83 let. Pokojnica je dobro znan zlasti starejši generaciji kot ena naših najbolj narodno zavednih žen. Spadal je v staro gardo naših učiteljev poštovalnih javnih delavcev, ki so posvečali vse svoje sile delu za narod. Za njo žalujejo številni sorodniki iz družini Demšarjev, Gorazdove, inž. Leskejeve in Ravšekarjeve. Pogreb bo juži ob 17. v Nunške ulice 17 na pokopališču pri Sv. Križu. Pokojnici časten spomin!

**— Slikar Franceta Godca v Galeriji Obersnel podaljšana.** Akad. slikar France Godoc se je glede na veliko zanimanje za razstavljenja olja in tempere (razstavljeni dela si je doslej ogledalo nad 5000 ljudi), odločil podaljšati razstavo do nedelje 5. maja do 20. zvečer. Razstavni prostori so odprtvi tudi v opoldan urah in so sicer obnovljivo brezplačno dostopni. Ljubitelji lepe umetnosti ne zamudite prilike in oglejte si dela F. Godca, o katerih se je kritika prav pojavila izrecno.

**— Stavka pri tvrdki Sever.** V pondeljek, dne 29. t. m. so, kakor nam poroča Jugos. strok. zveza, delavci in delavke pri tv. Sever & Ko., stopili v stavko. Podjetje je sezonskega značaja in ima dejansko tri sezone. Polna sezija traja od mesca decembra do konca marca, delna sezija od aprila do julija, nakar stopi na nekaj mesecov povsem mrtva sezija. Z ozirom na to je podjetje do sedaj delavce sprejemalo in odpuščalo po svoji volji in izbiri. Delavci pa so postavili zahtevo, da se nadaljnje sprejemanje in odpuščanje uredi spoznatum z obratnimi zaupniki. Podjetje to zahtevo odklanja, delavstvo pa se sklicuje na slične sporazume pri drugih podjetjih in zatrjuje, da njegova zahteva v nobenem iziru ne bi oviral normalnega razvoja podjetja.

**— Javnim delavкам in delavcem se marsikoj kaj rad izmika, če potrakojo kot pravili na vrata.** To pot bo vendar pravljena drugačje izzvena: »Kupi tombolsko karto Rdečega križa za borih 5 din, da najdeš srečo in si pridobi 644 kv. m. v veliko stavbo parcele v Ljubljani ali še marsikaj drugega.« Taka proračna je mikavna in lanko izvabi dinar nazajkrnjenešemu stedljivcu. Ljubljanci, oklicani, priatelji Rdečega križa, odprite tej proračni vrata na stezaji! Za občekirostno delo potrebujemo sredstev, potrebujemo prostoren lasten dom Rdečega križa. Tombola bo neprekinjena 2. maja ob 15. uri na Kongresnem trgu v Ljubljani. Tombolske karte so načrtovane v skupini in v galeriji Obersnel podaljšana.

**— Ukradeni kolesa.** Izpred hiše št. 20 na Nabrežju 20. septembra je bilo odprejano Mariji Marenčetovi 800 din vredno žensko črno pleskano kolo, znamke »Adler. Antonu Janu je tak ukradel 600 din vredno rdeče pleskano kolo znamke »Lengnau« in sicer izpred neke hiše v Igrški ulici. — V Koroski ulici je nekdo ukradel 1500 din vredno svetločrno pleskano kolo znamke »Viktoria« Mehmed Suljajevi. Tatnivo 900 din vrednega kolesa znamke »Adler« je prijavil tudi France Sajevic. Kolo mu je odpeljal tat izpred neke hiše na Tyrševe cesti.

**— Zjutri v Tržaški cesti.** Iz stanovanja Angele Pavlič na Tržaški cesti št. 89 je neznan zlikovec odnesel crno denarnico, v kateri je bilo 130 din. Iz ogrevalnice v starci cukrarni je nekdo ukradel delavcu Stanku Horvatu kratek površnik in temnoviški suknjič, v skupini vrednosti 300 din. Iz podstrešja na Miklošičevi cesti je tam odnesel Francu Koblerju 700 din vredno rdeče preprogo. Iz stanovanja na Zaloški cesti 124 pa je neki potepuh odnesel Francu Babniku plasc v dve obiseki, v skupini vrednosti 2000 din.

**— Tovarstvo načrtnih zavodov.** Iz stanovanja Angele Pavlič na Tržaški cesti št. 89 je neznan zlikovec odnesel crno denarnico, v kateri je bilo 130 din. Iz ogrevalnice v starci cukrarni je nekdo ukradel delavcu Stanku Horvatu kratek površnik in temnoviški suknjič, v skupini vrednosti 300 din. Iz podstrešja na Miklošičevi cesti je tam odnesel Francu Koblerju 700 din vredno rdeče preprogo. Iz stanovanja na Zaloški cesti 124 pa je neki potepuh odnesel Francu Babniku plasc v dve obiseki, v skupini vrednosti 2000 din.

**— Zjutri v Tržaški cesti.** Iz stanovanja Angele Pavlič na Tržaški cesti št. 89 je neznan zlikovec odnesel crno denarnico, v kateri je bilo 130 din. Iz ogrevalnice v starci cukrarni je nekdo ukradel delavcu Stanku Horvatu kratek površnik in temnoviški suknjič, v skupini vrednosti 300 din. Iz podstrešja na Miklošičevi cesti je tam odnesel Francu Koblerju 700 din vredno rdeče preprogo. Iz stanovanja na Zaloški cesti 124 pa je neki potepuh odnesel Francu Babniku plasc v dve obiseki, v skupini vrednosti 2000 din.

**— Zjutri v Tržaški cesti.** Iz stanovanja Angele Pavlič na Tržaški cesti št. 89 je neznan zlikovec odnesel crno denarnico, v kateri je bilo 130 din. Iz ogrevalnice v starci cukrarni je nekdo ukradel delavcu Stanku Horvatu kratek površnik in temnoviški suknjič, v skupini vrednosti 300 din. Iz podstrešja na Miklošičevi cesti je tam odnesel Francu Koblerju 700 din vredno rdeče preprogo. Iz stanovanja na Zaloški cesti 124 pa je neki potepuh odnesel Francu Babniku plasc v dve obiseki, v skupini vrednosti 2000 din.

**— Zjutri v Tržaški cesti.** Iz stanovanja Angele Pavlič na Tržaški cesti št. 89 je neznan zlikovec odnesel crno denarnico, v kateri je bilo 130 din. Iz ogrevalnice v starci cukrarni je nekdo ukradel delavcu Stanku Horvatu kratek površnik in temnoviški suknjič, v skupini vrednosti 300 din. Iz podstrešja na Miklošičevi cesti je tam odnesel Francu Koblerju 700 din vredno rdeče preprogo. Iz stanovanja na Zaloški cesti 124 pa je neki potepuh odnesel Francu Babniku plasc v dve obiseki, v skupini vrednosti 2000 din.

**— Zjutri v Tržaški cesti.** Iz stanovanja Angele Pavlič na Tržaški cesti št. 89 je neznan zlikovec odnesel crno denarnico, v kateri je bilo 130 din. Iz ogrevalnice v starci cukrarni je nekdo ukradel delavcu Stanku Horvatu kratek površnik in temnoviški suknjič, v skupini vrednosti 300 din. Iz podstrešja na Miklošičevi cesti je tam odnesel Francu Koblerju 700 din vredno rdeče preprogo. Iz stanovanja na Zaloški cesti 124 pa je neki potepuh odnesel Francu Babniku plasc v dve obiseki, v skupini vrednosti 2000 din.

**— Zjutri v Tržaški cesti.** Iz stanovanja Angele Pavlič na Tržaški cesti št. 89 je neznan zlikovec odnesel crno denarnico, v kateri je bilo 130 din. Iz ogrevalnice v starci cukrarni je nekdo ukradel delavcu Stanku Horvatu kratek površnik in temnoviški suknjič, v skupini vrednosti 300 din. Iz podstrešja na Miklošičevi cesti je tam odnesel Francu Koblerju 700 din vredno rdeče preprogo. Iz stanovanja na Zaloški cesti 124 pa je neki potepuh odnesel Francu Babniku plasc v dve obiseki, v skupini vrednosti 2000 din.

**— Zjutri v Tržaški cesti.** Iz stanovanja Angele Pavlič na Tržaški cesti št. 89 je neznan zlikovec odnesel crno denarnico, v kateri je bilo 130 din. Iz ogrevalnice v starci cukrarni je nekdo ukradel delavcu Stanku Horvatu kratek površnik in temnoviški suknjič, v skupini vrednosti 300 din. Iz podstrešja na Miklošičevi cesti je tam odnesel Francu Koblerju 700 din vredno rdeče preprogo. Iz stanovanja na Zaloški cesti 124 pa je neki potepuh odnesel Francu Babniku plasc v dve obiseki, v skupini vrednosti 2000 din.

**KRALJ KOMIKOV FERNANDEL**  
v svoji najboljši in najduhovitejši burki  
sezone

Bomba smeha in prijetnega razvedrila! Pozabilo boste na vse, kar Vas teži, in smejni se boste do solz! — PREDSTAVE 1. maja ob 16., 19. in 21. uri, na praznik ob 10.30 dopoldne (znižane cene!) ter ob 18., 17., 19. in 21. uri.

Jutri 1. maja premiera!  
Jutri v KINU UNIONU  
Tel. 22-21

JUTRI 1. maja premiera duhovite filmske komedije:

## Samo enkrat si mlad

V glavnih vlogih: Hardyjeva družina z Mickey Rooneym Izredno zabaven film, v katerem se zrcali tudi Vaša mladost. Film, v katerem boste videli tudi samega sebe, film žive mladosti, vedrega smeja in polnega življenja!

Danes nepreklicno zadnjikrat: HANS MOSER v svojem najboljšem filmu:

## ANTON POSLEDNJI

KINO SLOGA, tel. 27-30

Predstave ob 16, 19. in 21. uri

## Narodno delavstvo ob meji se zbira v NSZ

Delavstvo v Hočah pri Mariboru se je organiziralo v vrstah narodno zavednega obmejnega delavst

# Šaljapinova partnerica o slavnem pevcu

Opera pevka Gabriela Christmannova-Escheva je nastopala z Šaljapinom skoraj sedem let

Ze dve leti je minilo od smrti slavnega basista Fedora Šaljapina. V Pragi življa njegova dolegljena partnerica opera pevka Gabrijela Christmannova-Escheva, ki ve povedati marsikaj zanimivega iz Šaljapinovega življenja.

Vedno, kadar slikam v radiu glas Fedora Ivanoviča, nočem niti verjeti, da je mrtev, je pripovedovala praskim novinarjem. Zdi se mi, da sva še včeraj skupaj pela v moskovski carski operi. Bila sva tam s Fedorom Ivanovičem skupaj angazirana 1. 1899. Šaljapin je prisel tja z Mamontovega zasebnega gledališča. To je bilo najmočno prvo srečanje. Pela sva tam skupaj skoraj sedem let in ločila sva se zato, ker sva Šaljapin in jaz s svojo sestro Emiliijo tudi koloraturno pevko nastopila turnejo po Evropi. Po svetovni vojni sva se zopet sestala v Chicagu.

Na Šaljapina kot tovariša in človeka imam najboljše spomine. V onih časih še ni imel običajnih slabosti Izvozencev. Pozneje je bil namreč zelo siten in povsed je bil znan njegov odpor proti dirigentom. Povsod je morala obvezljati njegova in ker je bil Šaljapin, je vedno tudi zmagal, vsi dirigenti so ga morali ubogati. Bil je iskren prijatelj in občudovalec Stanislavskega ter njegove realistične gledališke smeri, od katere se je marstiča naščil. Pazil je vedno, da sta bila oprema in režija do najmanjših podrobnosti realistično obdelana. Tako je v »Selvijskem brivcu« izsili, da mu je reviziter poštano namotil dežnik, kajti vloga je zahtevala, da je prihajal na oder od zunaj, kjer je illo. Zato je bilo po njegovem mnenju potrebno, da bi mu z dežniku curjalca voda.

Šaljapin je bil prav tako sijajan igralec, kakor pevec. Po mojem mnenju je bil tudi najboljši koncertni pevec. Imel je najkrasnejši bas, kar sem jih kdaj slišal. To je prislo v polni mero do veljave tudi ko je zapel Musorgskega pesem o bolhi, ki je postala njegova najljubša pesem. Ko jo je prvič zapel na koncertu, so

ga obsuli prijatelji z očitki. Zdela se jim je, da bi pevec takega kova ne smel peti take pesmi. Vprašali so tudi mene, kaj mislim o tem. Odgovorila sem jim: Vi ste srejemali, jaz sem pa imela solze v očeh. Fedor Ivanovič je bil tipičen ruski človek.



Gabriela Christmannova in Fedor Šaljapin, ko sta se srečala v Chicagu

vek, vesel in sentimental. Rad je imel preprosto ljudstvo, ker je videl v njem svojo domovino. Naučil je svoje rojake cenziti rusko opero in njene junake. Najlepši so bili ti junaki v operah »Boris Godunov« in »Pskovjanka«, kjer je igral carja Ivana Groznega. Šaljapinovo pojemanje Ivana Groznega in Godunovega »Fausta« se je razlikovalo od vseh drugih umetnikov.

**Beseda o vremenskih napovedih**

Statistično je dokazano, da se izpolnijo vremenske napovedi do 85 %

V centrali vsake države rišejo vremenske zemljevidne vsak dan štirikrat. Vsaka številka in vsak znak za prvine vremena ima svojo točno določeno mesto, da je zemljevid pregleden. Teh prvin je 17. Meteorolog mora zemljevid proučiti, da spozna zakonitost vremenskega degajanja, odnosno mora raziskati notranjo zvezo dogajanj, ki se ravna po fizikalnih zakonih. Analiza mora biti fizikalno logična, zgodovinsko dosledna, mora namreč primerjati zemljevid, narisane pred bežnim zemljevidom. Od poenih prvin se preide k zračnim gmotam in motnjam, katera je treba točno proučiti v preteklosti in sedanosti. Meteorolog določi lego, premikanje in stanje teh gmot v bodočnosti in še potem preide na poenine prvine na vremensko napoved kot tako.

Napovedovanje vremena ni nikoli stodostno zanesljivo. Napovedamo lahko, da bo temperatura padla, nikoli pa ne, koliko bo znašal padec. Včasi se pa tudi ta napoved ne izpolni. Kajti tudi pri najboljši volji ni mogoče upoštevati vseh vplivov. Tu manjka matematika in še Petersen je zadnje čase nekoliko odstranil ta nedostek.

Zanesljive vremenske napovedi bodo po možne šele, ko bodo matematično analizirana atmosferska dogajanja. Statistično je dokazano, da se izpolnijo vremenske napovedi do 85 odstotkov. Tako visokoga stavljo ni dosegla niti znana Zengereva elektromagnetična teorija, v kateri se napolnila niti polovica vremenskih napovedi. Gotovo se bo napovedovanje vremena se izpopolnilo in postal končno vsaj za nekaj dni naprej povsem zanesljivo.

## Močna cesarica

Da je bila četrta žena kralja Karla IV. izredno močna, to vedi že otroci v čeških ljudskih sołah. Vesti o njeni moći so črpane in latinske kronike Beneša Kravice, ki je bila še nedavno prevedena v češčino. Glasí se:

Leta 1371 je bila dokaj mirna in topazima. Tistega leta je praznoval gospod cesar veliko noč na praskem gradu s svojo presvitolj soprogo gospo Elizabeto. Ta gospa cesarica je imela v rokah ogromno moč. Zgodilo se je približno v istem času vprito mnogih knezov, da si je dala priestni velikemu konju namenjeno podtevki, ki je najmočnejši možje z vso svojo silo niso mogli izvrnati. Ona jo je po lastnosteni prelomila. Kar se tiče lomljene žezle, pa je prekašala cesarica s svojo

davindvajset let. Bila sem nedvomno najbolj očarljiva princesa prestolice in moj prvi mož še ni bil umrl. To se je zgodilo dve leti pozneje, ko sem se zaljubila v X. Toda, ob zgodbo že pozneje... Nekega dne, ob zgodbo mojega davindvajsetega leta je prišel k meni prilet meni mož in me prosil, naj mu dovolim dveminutn pogovor med štirimi očmi. Ko sem ustregla njegovi želji, je prišel na dan s svojo prošno.

— Imam hterko, ki jo ljubim bolj kakor svoje življenje in ki je težko bolna. Moram jih pribrizi novih moči in življenja. Zato iščem mlade ljudi, ki bi bili pripravljeni ali posoditi nekaj let svojega življenja. Če bi mi hoteli zrtvovati le eno leto svojega življenja, bi vam ga vrnil do dneva pred vašo smrtno. Na koncu davindvajsetega leta bi prišli neopazeno v štiriindvajseto leto.

Vi ste še zelo mladi in tega skoka niti čutili ne boste. Ko se postarate, boste lahko za en dan ali za več ali pa samo za eno uro dobiti nazaj svojo mladost. Prosim vas, ne mislite, da imate pred seboj žaljivca ali sleparja. Samo ubogi oče sem,

ki mu je dal bog na neprastane pršanje moč, kakršne ni dal še nikomur. Z velikim trudem se mi je že posrečilo spraviti skupaj tri leta, potrebujem jih pa mnogo več.

Prosim vas, prepustite mi eno leto in ne običajem, neverjetno.

Silite me torej, da bi vam odkrila svojo zadnjo tajno, ki mi je še ostala. Vem sicer, da je smrt že čisto blizu in da se tem nikogar ne dotaknem, prav tako kakor ne bom srečala nikogar več, ki bi se zanimal kakor vi o fantastičnih prigodah. Poslušajte torej prosim:

Dan, ki se ni povrnil

Poznam mnogo krasnih, starih princes, so pa tako siromašne, da si niti sobarice ne morejo dovoliti. Stanujejo večinoma v napol razpadli samotni toskanski vili, kjer stražijo dohod do nje mračne zaprašene ciprese.

Nekajne dne sem sedel v salonu najlepše in najstarejše izmed mojih princes. Na sebi je imela črno oblike, temen pačjolan je je zastiral obraz in na sivih lahko nakodranih lasach ji je sedel črn klobuček. Njen obraz je bil pokrit s pudrom in v svetu edine sveče se je zdel takoj neresničen kaškar prikazan.

Kar vam hočem zdaj povedati — je začela — se je zgodilo pred štiridesetimi leti, ko sem bila še mlada in sem si lahko dovolila vrtoglavosti. — In s tihim glasom je jela pripovedovala eno izmed svojih nežetih živiljenskih prigod. Jaz sem pa hrenpel tistega večera po nekem drugem, neobičajem, neverjetnem.

Silite me torej, da bi vam odkrila svojo zadnjo tajno, ki mi je še ostala. Vem sicer, da je smrt že čisto blizu in da se tem nikogar ne dotaknem, prav tako kakor ne bom srečala nikogar več, ki bi se zanimal kakor vi o fantastičnih prigodah. Poslušajte torej prosim:

Tista tajna se je pričela, ko mi je bilo

zahajala, ni poznala nič nemogötega. Sprejela sem torej ta čudni predlog in kmalu sem bila eno leto starejša. Seveda se to ni zdelo nikomur čudno in do svojega štiridesete leta sem živel zelo srečno. Nikoli nisem čutila, da bi mi manjkalo tistih 365 dñi, ki naj bi jih neko dobila nazaj.

Priletni mož je bil pustil pismeno pogodbo in svoj naslov, ter me prosil, naj ga vsaj mesec dni vnaprej obvestim, če bi hotel imeti en dan ali več dni svoje mladosti.

Ko je bil po štiridesetih letih moja lepotu ugašati sem se zatekla v grad svoje rodbine. Potem sem se pa obrnila na svojega dolžnika.

In res sem dobila zopet lepoto in svezrost, kakor da mi je še tričetrt let.

Na plesih v prestolici, ki sem je bil zopet udeleževala, sem vzbujala začudenje vseh prič pesjanje moje lepote.

In kako čudna je bila zame pot moje izpremembe. Utrujena in izčrpana sem zvečer zaspala, sveža in počesa radosti sem se zjutra vzbudila. O gubanju na obrazu ni bilo ne duha ne slaha. Moje telo je bilo sveže in produha, lažje blesteti, lica rdeča. V prestolnici so moji čestilci strmeli nad tem in majali z gladavimi, česnimi, da sem čarovnica. Nič ne pa ni slutil resnice. Vedno, kadar je bil rrok moje ponladitve minil, sem se takoj vrnila v svoj grad, kjer nisem hotel nikdar spresti.

Nekaj je včer v mojo zobo mlad grof, do ušes zaljutjen vame. Ves prečnečen

z bogatim živalskim vrtom, kjer so bile zbrane živali najrazličnejših vrst od domačih v Grčiji sami živečih do tuhých pripeljanih. Aristoteles ni uporabil te žive zbirke samo v šolske namene, temveč za lastna znanstvena opazovanja in raziskovanja. Prizadevanje, imeti živali v ujetništvu, ga je privelo do spoznavanja njihovih živiljenskih pogojev in navad. Mnogi Aristotelovi znanstveni podatki, ohranjeni v njegovih spisih, izvirajo iz njegovega dela v živalskem vrtu. Baje je sam Aleksander Veliki, ki je bil Aristotelov učenec, dajal svojemu prijubljenemu filozofu mnogo denarja za njegove znanstvene svrhe. Atheneašov govoril o podpori 800 talentov, skoraj pet milijonov drahem. Razen tega je bilo kraljevih vrtnarjev in locem zapovedano pomagati Aristotelu pri zbiranju živali in rastlin. Ce so ti podatki točni, pricajo, da je bil kralj Aleksander velik tudi v svojem mestenstvu, da je razumel potrebe znanosti malone z ameriško širokogradsno.

dijski mehanik, ki je počel v njihovih očeh v svoji kabini čudovite reči. Nekajeta dne so domačini sklenili proglasti velikega čarovnika za svojega kralja. Pridigli so veliko svedčanstvo, na kateri so se pojavile črne dame z najnovijim nakitom. Bil je iz duraluminijevih padkov in aluminijevih spojk, ki so si tih bile obesile zmarke na roke, ušes in nosove.

## Najstarejši živalski vrt

Ceprav so vladarji in mogočniki tega sveta že od pamtevka v svoje vredno realiziralo, da je vedno strogo pravila na to, da je bilo vse realistično. Ne bil bi se podčutil dobro, če bi mu bila manjka le najmanjša malenkost na kostumu, ki mu je služil za izpopolnitve njegove vlog. Pri reprizi novo naštrajane pakovanke se je odigrala tako priloga: Po zaključnem prizoru, kjer kleči pred Ivanom Groznim, sedečem na konju, kmečko ljudstvo, ter ponizno sklonjeno z obrazom do tal, pada zastor. Ivan Grozni Šaljapin pa tisti hip, ugotovi, da manjka pas. Brž skoči s konja in odhodi za kulise. Ta cas se zastor dvigne, ljudje z gledajo klečeče kmete in mirno stojecaga konja brez jezdca. In burno ploskanje ne more zadušiti srđitega carjevega kričanja za kusami: Vrag vzemi tega tepeca, pasu mi ni dal. Po predstavi je Šaljapin prepel svojega garderoberja, potem mu je pa dal sto rubljev za bolčine, čes da mora ta denar naložiti v hranilnico.

Rusko občinstvo je Šaljapina naravnost obvezalo. Po vsaki predstavi ga je ne-

stekot karlic pred zastor in tahtevalo, naj ſa kaj zapoje. Pri novo naštrajnem Boitonem »Mephisto« smo končali predstavo ſe ob eni ponoci. Nekaj večera je bil Fedor Ivanovič že tako utrujen in lačen, da je komaj čakal, kdaj bo občinstvo nehalo ploskati. Ker so trajale ovacije predlog, je vstopil na rampi, sklenil roke in zaklical navdušenemu občinstvu: Prosim vas, rad bi že jedel! S tem je pa zbudil še večje navdušenje in k večjeri je prišel še pozneje.

Mislim, da malo kdo ve, da je bil Šaljapin zelo nadarjen risar. To je bil njegov konjiček v prostem času. Risal je neprestano. Ce ni imel pri rokah papirja, je risal kar na namiznih prti portrete svojih prijateljev in znancev. Vse, kar je narisal, je imelo umetniško vrednost. Podjetni natakarji so njegove risbe večinoma izstrigli in jih prodali za drag denar Šaljapinovim cesticem.

Mislim, da malo kdo ve, da je bil Šaljapin zelo nadarjen risar. To je bil njegov konjiček v prostem času. Risal je neprestano. Ce ni imel pri rokah papirja, je risal kar na namiznih prti portrete svojih prijateljev in znancev. Vse, kar je narisal, je imelo umetniško vrednost. Podjetni natakarji so njegove risbe večinoma izstrigli in jih prodali za drag denar Šaljapinovim cesticem.

Kaj pa, če ljubljeni mož ni dober in živi potratno, ali če ji je celo nezvest? Kaj potratno, ali če je tudi tam znanljiva ljubezen na prvi pogled? Ne, take ljubezni na Japonskem ne poznajo. Tam sklepajo zakonske zvezne starši, bodoči last in tača, večinoma še pred rojstvom bodočih konkavcev. To so še ostanki starih řeč v običajev v zahodni Aziji. Otroško ljubezen do staršev cevni mlađi Japonci živeti v srečnem zakonu in imeti najmanj tri otroke. Japonka rada poseda doma v rodbinski krogu, nima pa nobenih poslomikov proti temu, če bi želela zgoditi največ trikrat v mesecu. Toda ce bi šla večkrat v kino, bi si jih zdelo to že pretiran.

Kaj pa, če ljubljeni mož ni dober in živi

potratno, ali če je celo nezvest? Kaj potratno, ali če je tam znanljiva ljubezen na prvi pogled? Ne, take ljubezni na Japonskem ne poznajo. Tam sklepajo zakonske zvezne starši, bodoči last in tača, večinoma še pred rojstvom bodočih konkavcev. To so še ostanki starih řeč v običajev v zahodni Aziji. Otroško ljubezen do staršev cevni mlađi Japonci živeti v srečnem zakonu in imeti najmanj tri otroke. Japonka rada poseda doma v rodbinski krogu, nima pa nobenih poslomikov proti temu, če bi želela zgoditi največ trikrat v mesecu. Toda ce bi šla večkrat v kino, bi si jih zdelo to že pretiran.

Kaj pa, če ljubljeni mož ni dober in živi

potratno, ali če je celo nezvest? Kaj potratno, ali če je tam znanljiva ljubezen na prvi pogled? Ne, take ljubezni na Japonskem ne poznajo. Tam sklepajo zakonske zvezne starši, bodoči last in tača, večinoma še pred rojstvom bodočih konkavcev. To so še ostanki starih řeč v običajev v zahodni Aziji. Otroško ljubezen do staršev cevni mlađi Japonci živeti v srečnem zakonu in imeti najmanj tri otroke. Japonka rada poseda doma v rodbinski krogu, nima pa nobenih poslomikov proti temu, če bi želela zgoditi največ trikrat v mesecu. Toda ce bi šla večkrat v kino, bi si jih zdelo to že pretiran.

Naravni jez med obema tokoma je preozek, da bi mogel trajno kljubovati pristisku vode v Šari, ki počasi globota. Prodor lahko nastane vsak čas. Posledica bi bila, da bi se izpremenili rodovitni kraji ob Cadskejem jezeru v globino več kot kilometrov v pustinji. Pašniki, nad katerimi dežuje navadno samo enkrat v sedmih letih, bi se izpremenili v puščavo. To bi bil tudi konec velikih bombažnih plantaz na jugu Cadskega jezera.



# Vprašanje etažne lastnine spet aktualno

**Morda bi se dosegel sporazum med obema taboroma glede na to, da hočejo danes mnogi naložiti manjši kapital v nepremičnine**

Ljubljana, 30. aprila  
Uvedba etažne lastnine je v zadnjem času spet postala aktualna. Mnogi lastniki večjega ali manjšega kapitala bi radi naložili svoj denar v hiši, toda ne kot edini lastniki celotne nepremičnine, temveč kot lastniki enega stanovanja v hiši. Ljubljanski hišni posestniki so odločno borijo proti uvedbi etažne lastnine.

V členu 35 finančnega zakona za l. 1939 je bil minister za pravosodje pooblaščen, da sme po odobritvi ministrskega sveta sporazumno z ministrom za gradbne izdati uredbo z zakonsko močjo o nadstropni stanovanjski lastnini. Po mnenju hišnih posestnikov bi imela uvedbi etažne lastnine hude posledice za vso hišno posest. Hišni posestniki so sklicali celo anketko o nadstropni lastnini v Zagrebu. Udeležili so se ankete delegati državnih, ki so članji Glavne zveze društva hišnih in zemljiških posestnikov. Referirala sta predsednik Pokrajinske zveze društva hišnih posestnikov za Slovenijo g. Ivan Frelih in predsednik Društva hišnih posestnikov iz Splita g. Erman Bogić. Oba referenta sta se izrekla odločno proti uvedbi etažne lastnine in njima so se pridružili vsi ostali govoriki Zborovalci so sprejeli obširno spomenik, katero so poslali ministru za pravosodje dr. Ružiču in ministru za gradbne dr. Kreku.

Zastopniki hišnih posestnikov je kmalu nato obiskal ministra za pravosodje dr. Ružiča in se prepričal da je minister odločen zagovornik etažne lastnine, zaradi tega sta

šla osebno intervjujati v Beograd k ministru Ružiću in ministru dr. Kreku pred sedmico glavne zvezde dr. Mirko Košutić in predsednik ljubljanskega društva Ivan Frelih. Oba sta se prepričala, da je minister za pravosodje resnično odločen zagovornik etažne lastnine in da jo baje vpeljati, preden odide iz vlade Delegata nista prišla do ministra samega, ker je bil odsončen, pač pa sta obrazložila, kakšne skodljive posledice bi imela etažna lastnina, ministrovemu referentu. Referent je spoznal, da bi bila vpeljiva etažna lastnina v naši državi zelo skodljiva. Minister za gradbne dr. Krek je izjavil, da se etažna lastnina ne bo uvedla, dokler pristojna ministrstva ne bodo proučila, kako se je etažna lastnina obnesla v drugih državah. Intervencija je v toliko uspela, da se nameravala zakonska uvedba etažne lastnine ni izvedla.

Hišni posestniki vztrajajo v načelu proti uvedbi etažne lastnine in navajajo razne argumente ter opozarjajo na številne slabe posledice sistema etažne lastnine. Med argumenti proti etažni lastnini navajajo tudi moralni argument, da bi mogel vsakodaj, naj bo tako nemoralen ali tudi vdan alkoholu, kupiti stanovanje. Ker bi takega lastnika nihče ne mogel vreči iz stanovanja, bi lahko kot lastnik enega dela hiše povzročil razne neprijetnosti, prepreči, sovrašči v pravde. Pomisli je treba nadalje, pravijo hišni lastniki, da bi bile stopnice zunanjih zidov, zemljišče, streha in podstrešje last vseh lastnikov hiše,

lastnikova pa bi bilo samo njegovo stanovanje. Ne moremo si misliti, kako bi se hiša vzdrževala, ker bi o vseh skupnih hišnih zadevah sklepali in odločili vsi lastniki, ki bi se nikoli ne zedinili v vseh vprašanjih.

V Ljubljani obstaja tudi akcijski odbor za uvedbo etažne lastnine, ki ima pripravljene svoje argumente, po katerih bi kazalo vpeljati etažno lastnino. Ta akcijski odbor je reagiral na intervencije hišnih posestnikov ter je poslal svoje delegate v Beograd k ministru za pravosodje dr. Markoviću, ki se je baje zelo zanimal za predlog o uvedbi etažne lastnine ter obljubil, da bo to vprašanje spravljen v kratkom pred ministarski svetu. Hišni posestniki so takoj prosili glavno zvezzo v Zagreb, naj intervencijski pri ministrih iz banovine Hrvatske. Hišni posestniki so seveda pripravljeni za takojšnje ponovno intervencijo v Beograd.

Tako se bije boj za uvedbo etažne lastnine in proti njej. Razumljivo je, da se posestniki že obstoječih hiš borijo proti uvedbi etažne lastnine, kar je razumljivo, da se neka skupina bori za uvedbo take lastnine. Pomisli moramo, da danes ljudje nalagajo svoj denar najraje v nepremičnine, a mnogi nimajo toliko kapitala, da bi zgradili rentabilno stanovanjsko hišo, imeli bi pa za nakup nadstropja ali stanovanja. Morda bi le bilo pametno, ako bi se našla v teh časih sredina pot in bi se dosegel sporazum med obema taboroma.

## Prometne nesreče se zelo množe

**Zanimive ugotovitve, zakaj je bilo lani bolnega toliko delavstva**

Ljubljana, 30. aprila.  
Lani je imelo časopisje zelo pogosto pričilo pisati o prometnih nesrečah. Številne prometne nesreče so začele delati že hude skrbi in javnost je pokazala nekoliko več zanimanja za prometna vprašanja, pa tudi na pristojnih mestih so se zganili, čeprav ni prišlo do kakšnih odločilnih sklepov. Nihče ni doslej tudi dovolj določilno odgovoril na vprašanje, zakaj se prav za prav pri nas tako zelo množe prometne nesreče. Na to nam zdaj odgovarja Okrožni urad za zavarovanje delavcev v svojem poročilu o izredno poslabšanih zdravstvenih razmerah lani med našim delavstvom.

Lani je bil med našim zavarovanjem delavstvom mnogo večji odstotek bolnikov povprečno na leto, kakor predianskim; 23% zavarovancev je bilo bolnih, predianskim pa 27%. Zakaj se je število bolnikov tako zelo povečalo, da je ogrožalo celo finančno ravnotežo OUZD?

Vzrokov je več in okrožni urad jih je preiskal. Verjeti smemo, da so uradne ugotovitve zanesljive. Kdor se vsaj nekoliko zanima za naše socialne razmere, se bo moral zamisliti nad naslednjimi vzroki streljivih obolenij med našim delavstvom.

Okrožni urad ugotavlja predvsem, da je bil pri javnih delih lani v drugi polovici leta zaposleni tudi precej delavec iz južnih krajev. Ti delavci so težko prenasiši naše podnebje in zato so počelo obolevali. Upoštevati je pa tudi treba, da je bilo delavstvo pri javnih delih zaposleno na prostem ter da ni bilo primerno običeno in obuto, a razen tega je bilo preslabo hranjenje. Zato niso obolevali le delavci iz južnih krajev, temveč so bili tudi naši manj odporni. Urad navaja za primer podatke o številu obolenih iz enega zdravniškega okoliša, da bi dokazal, kako je število bolnikov naraslo zaradi zaposlitve delavstva pri javnih delih. Novembra predianskim je znašal tam odstotek bolnikov 0.56 zavarovanega delavstva, lani 2.80, decembra predianskim pa 0.9 in 2.75.

Da je število bolnikov lani tako naraslo, je treba pripisovati tudi pomladni in jenski epidemiji gripe s hujšimi bolezniškimi komplikacijami. Zdravljene bolnike je bilo dolgotrajno in je znatno vplivalo na odstotek bolnikov tudi v času, ko se gripe ni več pojavljala kot epidemijska bolez.

Jesenji je bilo na orožnih vajah okrog 10.000 delavcev. Tedaj je bilo slabo vreme in precej delavcev se je zaradi tega vrnilo z orožnih vaj bolnih. Urad tudi ugotavlja, da je bilo tedaj delavstvo zaradi pomanjkanja delovnih moči bolj obremenjeno ter da so bili namesto odstotnih delavcev zaposleni mlajši, pa tudi zelo starši.

In ženske, torej manj odporni ter obolenjem bolj podprtveni.

Urad se pa sklicev tudi na to, da čedalje bolj narašča število nesreč zavarovancev zunanjih obratov; vedno več delavcev išče zdravniško pomoč, ker se se poneverili na cesti ali sportnem igrišču. Zanimivo je, da je bilo samo v treh mesecih lani, od 1. 6. do 31. 8. prijavljenih 1156 prometnih nesreč, 235 zavarovancev se je ponesrečilo pri sportu, 260 je pa bilo žrtev pretegov.

Prometne nesreče delavstva so nasa posebnost, ker je kolesarstvo pri nas najbolj razvito. Na področju drugih okrožnih uradov je kolesarstvo v tem pogledu še brez vpliva. Da pa je toliko žrtev kolesarstva prav med delavstvom, moramo pripisovati temu, da je vožnja, zlasti v urah na najizvajnejšem prometu, za kolesarje najbolj nevarna: med žrtvami prometnih nesreč je največ kolesarjev. Načina je torej trditve, da kolesarji najbolj ogrožajo druge uporabnike cest. Kolesa se pri nas tudi skoraj nihče ne poslužuje za zabavo, temveč kot najbolj potrebnega prometnega sredstva, najprimernejšega za našo razmere.

Značilno je, da OUZD priznava, da na počevanje izdatkov za hranarino vpliva tudi določba § 219 obргrbe zakona, najbolj kritizirana po delodajalcih. ... delavstvo se trudi dosegte mezzo in dajatve v prizem krajših obolenj, da bi si tako zagotovilo vsaj posredno plačan dopust. Zahtuje, da statistični podatki o številu dni, kolikor casa posamezniki prejemajo hranarno, to jasno dokazujejo.

Pa tudi to, da še ni minila minimalna cakalna doba za doseglo invalidskih rent, vpliva, da je stalež bolnikov večji. Delavci s kroničnimi bolezničnimi in onemogli (tuberkulozni, revmatični itd.) si skušajo s fingiranjem članrosti zagotovitev dajatve iz bolniških strok zavarovanja, tudi se potem, ko je še minila maksimalna podpora doba. Ko bo pretekla cakalna doba iz naslovnega invalidskega zavarovanja, se bo število bolnikov znatno zmanjšalo.

Posebno zanimivo je tudi, da se je lani zvišalo število poklicnih obolenj. To nam v uradnem poročilu razlagajo tako: Zaradi spremembenih mednarodnih razmer so bila nekatere podjetja prisiljena začeti uvažati surrogate iz neprisiljene kemične snovi. To ni ostalo brez skodljivih posledic; pri nekaterih podjetjih se je število poklicnih obolenj in zastupljenj znatno povečalo.

Doslej še tudi ni bilo ugotovljeno, da med našim tekstilnim delavstvom, naraščajo živčna obolenja. V poročilu citamo v krajih z razvito tekstilno industrijo vladajo navadno slabe higieniske, stanovanjske in prehranjevalne razmere; posledica je telesna in duševna izčpanost de-

lavstva in zato je vedno več živčno bolnih delavcev. Misijo, da so nesposobni za vsako delo, čeprav ni objektivnih zunanjih znakov za njihovo bolezni. Ti bolniki zahlevajo številne preglede, priznanje hrana, sprejem v kliniku, bolnično ali zdravilišče ter zelo ovirajo poslovanje zdravnikov in občutno obremenjujejo uradovo balanso.

To so glavni vzroki porasta števila bolnikov med zavarovanci delavstva zavarovanja. Povečani stalež bolnikov zahteva seveda več dela in stroškov. Povprečno število ordinacij na posameznega člana stalno raste, kar nam tudi kaže statistika.

### Iz Celja

— c Sokolsko društvo Celje matica priredi v nedeljo 5. maja celodnevni izlet za članstvo in naraščaj. Odhod z vlakom ob 6.40 do Laškega ali Rimskih Toplic, od tam pa k Sv. Juredti nad Laškim in preko Dola v Sokolski dom v Hrastniku. Odhod iz Hrastnika z večernim vlakom. Bratje in sestre naj prinesajo jestivne s seboj. Če bo dejavalo, ne bo izlet.

— c Glavno cepljenje proti ospnicanom. Mestno poglavarstvo v Celju razglasila: Redno javno cepljenje malih otrok (prvocepljencev) iz mesta Celja bo v petek 3. in 4. maja od 8. do 11. dopoldne v sejni dvorani mestnega poglavarstva v Celju. Pregledovanje cepljenj v bri cepljenju izostalih otrok bo teden dni pozneje, t. j. v petek 10. maja od 8. do 11. Cepljenje in pregled sta obvezna za vse otroke, ki so bili rojeni od 1. januarja do 31. decembra 1939, in za vse male otroke, ki so bili pri lanskem cepljenju ali pri prejšnjih cepljenjih iz katerega koli vročka izostala. Opravila je zaradi izostanka pri cepljenju odnosno izprizvevala (kolkovana z 20 dim) za otroke, ki so bili cepljeni po zasebnih zdravnikov, ki sprejemajo mestni zdravnik na dan cepljenja in pregled na mestnem poglavarstvu.

— c V ambulatoriju OUZD bo s 1. majem uveden nov razpored ordinacijskega časa. Zdravnik za splošno prakso bodo ordinirali: dr. Josip Cerin od 7.30 do 10.30, dr. Drago Hočvar od 10. do 13, in dr. Dragi Mušič od 15. do 18. Dr. Viktor Tomincsek, spec. za oči, nos, grlo in ušesa, bo ordiniral v ambulatoriju OUZD v Celju od 13. do 14. V ambulatoriju OUZD v Westenovi tovarni v Gaberju bo ordiniral dr. Franč Prešmak, zdravnik za splošno prakso, od 8. do 11. na svojem domu na Cankarjevi cesti 6 pa od 16. do 16.30.

— c Na 1. letu in 2. mesecu zapora je obseglo okrožno sodišče v Celju v petek 29.-letnega delavca Franca Javorškega s Stranic pri Konjicah, ker je 16. marca ukral tapetniku Jazbecu v Celju 2000 din vreden stroj za puhanje žime. Javoršek je hotel ukradeni stroj prodati trgovcu Gobcu na Sp Hudini pri Celju. Gobec pa je takoj zasumljal, da je bil stroj ukrazen. Dejal je Javoršku, naj mu ohrne potrdilo o lastništvu. Javoršek je ustrelil stroj pri Gobcu in odsel. Gobec je javil zadevo takoj policiji. Ko se je Javoršek nekaj dni pozneje vrnil k Gobcu po denar, je Gobec obvestil policijo, ki je Javorška arretirala. Javoršek je pri zasluževanju priznal tativno.

radi svoje nerodnosti, da si se bal vrniti se v grad. Bil se je pa se en velikodusen boj, kajti tudi hlapec se je ponudil, da bi obdrožil sebe. In še zadaj ne vem, kateri izmed nas bi bil veljal za krivca, kajti ko sva se vrnil z veliko zamudo, ker sva moralna voditi Scapina nazaj počasni, sva našla mojega očeta v napadu prve krize, tiste srčne angine, ki ga je namalo potem ugrabil.

— Kdo je nama sporočil tisto žalostno vest?

— Vratar pri slavnostnih vratih... Videl je da je prispol zdravnik. Da bi prišla hitre domov, sva pustila tam koleselj z močno šepačo Scapinom in odhitela po drevoredu proti domu.

Taka točnost glede podrobnosti v opisu dogodka, nanašajočih se na Renaudovo zgodnjino mlasti, že Marc de Plessguen naravnost osupnila.

Njegov bratranec je pa mirno nadaljeval:

— Ponavljati ti, da taká preizkušnja nič ne zadeže. Ali hočeš, da ti poklicem v spomin nekaj drugega? Povedati ti hočem nekaj iz počitnic istega leta. Bile so tvoje zadnje počitnice, ki si jih prezivil v gradu Valcor. Tako potem si začel študirati, kaj, ki mi je bil umrl oče, sem se pa preselil k svojemu staremu očetu po materi. On je umrl pozneje, ko sem bil že v Ameriki, in sicer pri grofu Bienreyu. No torej?... V spomin so pa hočem priklicati še noč, precutno na morju, v ribiški ladji, ker sva hotela gledati, kako vlečajo ribiči zjutraj iz vode mreže, poleme sardin. O, ti se drhtiš ob spominu na to! Sicer ti je bilo pa počitno slabovo. Ribiči so se jezili, obenem so se ti pa posmehovali, ker si jih motil pri vroču.

Zbegan po tako točnem obujanju spominov na preteklost je bil Marc pazljivo poslušati.

— Da, vse je jasno v mojih spominih. Hotel sem previdni odgovornost nase in redi očetu, da si je konj poškodoval nogo, ko sem držal vajeti v rokah jaz. Ti si to odklonil, toda bil si tako prestrašen za-

— c Umrl je v celjski bolnici 46 letni posnek Stefan Ježenak iz Pleterja pri Dramnih.

— c Otvoritev Celjskega kulturnega tedna. V nedeljo ob 11. dopoldne se je zbral v malo dvorani Celjskega doma mnogo prijateljev in prijateljev umetnosti otvoritev Celjskega kulturnega tedna ter razstave celjskih slik mojstrov Riharda Jakopiča in kipov Franceta Bernekerja. Razstava je otvorila umetnostni zgodovinar prof. dr. Fran Šijanec. V tehnem govoru je priznal lik Riharda Jakopiča ter njegovo delo v snovanju. Razstava je prirejena v počastitev mojstrov lanske 75letnici, mojster pa se zaradi bolezni zaradi bolnične stanovanje. Govornik je omenil, da tako sijajne in bogate zbirke umetniških del mesta Celje še ni dozivel. Razstava predstavlja izbor Jakopičevih del in ne vsebuje vseh del, ki so v Celju. Celjski lastniki Jakopičevih del so se odzvali vabilu CKT skoraj polnostevilno. Govornik je ob koncu svojega govorja proglašil razstavo za otvorenje. Razstavljen je bil Jakopičev slik, 4 Bernekerjevi kipi in Gasparjevi risbi »Jakopič«. Vse razstavljeni dela so last Celjanov. Zanimiva in nadve dragocena razstava bo odprtja do sobote 4. maja.

— c Jakopičev večer. V okviru Celjskega kulturnega tedna se bo pričel drevi ob 8. v malo dvorani Celjskega doma Jakopičev večer, na katerem bo umetnostni zgodovinar dr. Fr. Mesenec iz Ljubljane s podprtjem sklopitvenih slik tolmačil Jakopičeve

— c sahovski turnir. Celjski šahovski klub je zaradi velikega števila udeležencev določil dva igralna dneva v mesecu za odigranje rednega mesečnega brzega turnirja. V petek zvečer je odigrala skupina B brzi turnir za prvenstvo v mesecu aprilu. Prvo mesto si je prib



# K otvoritvi pilotske šole v Ljubljani

V nji bo izvedenih v treh tečajih 60 novih turističnih pilotov

Ljubljana, 30. aprila  
Potreba vsake države je, da ima poleg zadostnega števila letal tudi odgovarajoče število pilotov in nekaj rezerve. Iste potrebe so tudi našo državo prisilile, da si vzogled kader mladih letalcev, ki bi ji v primeru nujne potrebe utegnili koristiti. Naši Aeroklubi so v svojih področjih ustavljali leto za letom pilotske šole, ki pa so izsolale razmeroma malo število novih turističnih pilotov, pač zaradi tega, ker je šolanje zvezano z velikimi režijskimi stroški, katerih pa Aeroklubi sam ni zmogel. Da bi se obratil teh pilotskih šol povečal, je sklenila komanda našega vojnega letalstva, da sama v lastni režiji v letosnjem letu prevzame šolanje. S tem bi razbremenila posamezne odbore Aerokluba, ki bodo določena sredstva mogli porabiti v druge svrhe svojega delovanja. S prevezmom pilotskih šol na stroške države, se bo torej njihova kapaciteta zvečala. Soglasno je komanda vojnega letalstva sklenila, da se bo letosnjem šolanju novih turističnih, odnosno tudi vojnih pilotov obenem, vršilo v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Ker so imeli dosedaj že izuceni turistični piloti zelo omejeno možnost, da ostanejo ves čas v treningu, je vojno letalstvo sklenilo, da vse turistične pilote prevede v vojne, ter jima tako pripomore do stalnega vežbanja.

Torej kot rečeno bo letos v Ljubljani pilotska šola takega obsegata, kakor je še nikdar ni bilo. Po predvidenih računih bo v svojih treh tečajih izvedenih 60 novih turističnih pilotov. Vsak tečaj bo imel dvajset gojencev. Za upravnika šole je bil izvoljen naš dolgoletni in agilni delavec na polju letalstva g. dr. Stane Rapé, ki je poleg omejene funkcije bil tudi učitelj letenja v prejšnjih uspešnih pilotskih šolah v Ljubljani. Na razpis teh pilotskih šol se je oglašalo lepo število interesentov, kar kaže, da je naša mladina zelo napredna in izjemno v treningu, je vojno letalstvo sklenilo, da vse turistične pilote prevede v vojne, ter jima tako pripomore do stalnega vežbanja.

